

Handläggare
Karin Källström
Telefon: 0850829021

Till
Kommunstyrelsen

Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023

Uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023 godkänns enligt bilaga 1.
2. Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana samtliga bolagsstyrelser inom koncernen att anta Stockholms stad säkerhetsprogram 2020-2023 enligt bilaga 1.
3. Kommunstyrelsen uppdras att ta fram kompletterande anvisningar till Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023.
4. Tidigare beslutat program För ett tryggare och säkrare Stockholm – Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 (dnr 171-1309/2017) upphör att gälla.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

Stadsdirektören ges i uppdrag att ta fram, revidera och besluta om tillämpningsanvisningar till Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023.

Sammanfattning

I samband med budget 2019 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att revidera Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021.

Stockholms stads säkerhetsprogram, hädanefter kallat säkerhetsprogrammet, eller endast programmet, föreslås ersätta *För ett tryggare och säkrare Stockholm – Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021* (Dnr 171-1309/2017). Förslaget till säkerhetsprogram föreslås gälla samtliga nämnder och bolagsstyrelser och återfinns i bilaga 1 till detta ärende.

Utgångspunkten vid revideringen har varit att tydliggöra stadens höga ambition för säkerhetsfrågorna samt att anpassa verksamheten till nya omvärldsförutsättningar, lagstiftning och andra riktlinjer som finns på området.

Att samla styrningen av säkerhetsfrågorna i ett stadsövergripande styrdokument utgör enligt stadsledningskontoret en förutsättning för att nå framgång i arbetet.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog 2018 *För ett tryggare och säkrare Stockholm – Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021* (dnr 171-1309/2017).

I stadens budget för 2019 anges att *Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021* ska revideras.

En mängd lagstiftning styr arbetet med säkerhet på kommunal nivå. I enlighet med den överenskommelse om kommunernas krisberedskap som slutits mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och landsting (SKL) för åren 2019-2022 ska alla kommuner ha ett styrdokument för arbetet med krisberedskap som ska antas inom det första året av mandatperioden. Även det handlingsprogram för det olycksförebyggande arbetet som kommuner ska ha enligt lagen om skydd mot olyckor ska sträcka sig över en mandatperiod. Det betyder att styrdokumentet ska gälla som längst till och med den 31 december 2023.

Utöver lagstiftning och andra relevanta riktlinjer har det reviderade säkerhetsprogrammet sin bakgrund i ett föränderligt omvärldsläge parallellt med en ständig teknisk utveckling, vilket har ställt säkerhetsfrågorna i starkt fokus. Hot- och riskbilder i samhället förändras kontinuerligt och påverkas av samhällsutvecklingen både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Nya globala aktörer försöker hävda sig på världssenen och gör säkerhetsmiljön mer oberäknelig. Medvetna informationspåverkanskampanjer kan syfta till att skapa misstro och rubba förtroendet för samhällets aktörer men också till att urholka tilliten människor emellan. Inom Stockholms geografiska område finns även risker och sårbarheter som är typiska för storstaden, där de som är kopplade till befolkningsmängd och befolkningstäthet, infrastruktur, sociala skillnader, folksamlingar och evenemang är särskilt framträdande.

Klimatfrågorna utgör ett särskilt hot med stor påverkan på samhällets funktionalitet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret, avdelningen för kvalitet och stadsutveckling. Samråd har skett med flertalet avdelningar inom stadsledningskontoret samt Stockholms stadshus AB. Enskilda samråd har också skett med Storstockholms brandförsvarsförbund och St Erik försäkring AB.

Säkerhetssamordnare från stadens stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar och bolag har bidragit med synpunkter i arbetet vid nätverksmöten.

Ärendet

Stadsledningskontorets förslag till nytt säkerhetsprogram utgör en revidering av *För ett tryggare och säkrare Stockholm – Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021* (dnr 171-1309/2017) som antogs av kommunfullmäktige 2018. Den tydligaste förändringen är att det brottsförebyggande arbetet brutits ut för att samlas tillsammans med andra trygghetsrelaterade frågor i det särskilda trygghetsprogram som är under framtagande. I övrigt har revideringar gjorts för att anpassa programmet till ny lagstiftning samt nya överenskommelser för kommunerna som kompletterar lagstiftningen. Bland annat har en ny säkerhetsskyddslag börjat gälla under 2019 och MSB och SKL har slutit nya överenskommelser om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar. Den snabba förändringen av det säkerhetspolitiska läget i omvärlden samt ständig teknisk utveckling utgör också faktorer som påverkat innehållet i programförslaget.

I förslaget till nytt säkerhetsprogram anges att stadens samlade säkerhetsarbete ska leda mot kommunfullmäktiges övergripande mål om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. Mer specifikt handlar programmet om att stadens förmåga att förutse, förebygga och motstå oönskade händelser genom hela hotskalan ska vara stark och när en oönskad händelse ändå inträffar ska staden vidta rätt åtgärder för att minimera dess konsekvenser och säkerställa en snar återgång till ordinarie verksamhet. Detta ska säkerställas genom att samtliga nämnder och bolagsstyrelser inom ramen för ordinarie planerings- och styrningsprocesser ska ange egna mål och aktiviteter som tydligt leder mot målpuppfyllnad.

Säkerhetsprogrammet föreslås utöva övergripande styrning av stadens åtaganden inom ramen för Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, samt utgöra det styrdokument för arbetet med krisberedskapen som alla kommuner ska ha i enlighet med MSB:s och SKL:s överenskommelse om kommunernas krisberedskap för åren 2019-2022. Programmet innehåller dessutom övergripande samordning av det olycksförebyggande arbetet. Det innebär att säkerhetsprogrammet och Storstockholms brandförsvares handlingsprogram tillsammans utgör det handlingsprogram för olycksförebyggande arbete som staden ska ha enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Därutöver innehåller programmet övergripande inriktning för arbetet med civilt försvar, säkerhetsskydd samt otillåten påverkan och hot och våld mot anställda. Även arbetet med informationssäkerhet belyses övergripande i programmet.

Förslaget anger vad som ska värnas i säkerhetsarbetet och synliggör den övergripande hot- och riskbilden för staden i det säkerhetspolitiska läge som råder. Förslaget till säkerhetsprogram anger att säkerhetsarbetet ska ske samordnat och med en tydlig ansvarsfördelning så att stadens samlade resurser används i relation till de mest framträdande behoven. Det beskriver att ansvaret är tvådelat, vilket betyder att säkerhetsarbetet ska bedrivas på såväl central som lokal nivå och att ansvaret för det verksamhets- och områdesspecifika säkerhetsarbete som åvilar samtliga nämnder och bolagsstyrelser är långtgående. Nyckeln till ett effektivt säkerhetsarbete är systematik och helhetstänkande där arbetet i så stor utsträckning som möjligt integreras i stadens ordinarie styr- och ledningsmodell. I det systematiska säkerhetsarbetet ingår också att omvärldsbevakning, utvärdering, kommunikation, samverkan och geografiskt områdesansvar ska genomsyra och vara en integrerad del i arbetet samt att arbetet ska grunda sig på verksamhetspecifika risk- och sårbarhetsanalyser.

I säkerhetsprogrammet görs en uppdelning av arbetet i fem sammanlänkade fokusområden; 1) krisberedskap, 2) civilt försvar, 3) säkerhetsskydd & informationssäkerhet, 4) förebygga olyckor samt 5) otillåten påverkan samt hot och våld mot anställda. För respektive fokusområde anges övergripande mål för den period programmet gäller. För respektive område beskrivs också hur stadens arbete ska bedrivas för att nå resultat.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret anser att det är av stor vikt att staden bedriver ett säkerhetsarbete som utgår från stadens höga ambition för säkerhetsfrågorna och som också ligger i linje med gällande lagstiftning och andra relevanta riktlinjer. Att samla styrningen av dessa frågor i ett stadsövergripande styrdokument utgör enligt stadsledningskontoret en förutsättning för att nå framgång i arbetet. Stadsledningskontoret gör också bedömningen att det föränderliga, säkerhetspolitiska omvärldsläget och Stockholms särskilda förutsättningar påkallar att stadens arbete med säkerhetsfrågor har en strategisk inriktning.

Med hänsyn till att säkerhetsfrågorna alltmer omgärdas av ökade lagkrav och nya omvärldsförutsättningar som kräver särskild styrning av arbetet, föreslår stadsledningskontoret att inriktningen för säkerhetsfrågorna i staden läggs fast genom ett särskilt program och att inriktningen för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet, som tidigare ingick i det samlade trygghets- och säkerhetsprogrammet, föreslås hanteras i det trygghetsprogram som är under framtagande och som samlar trygghetsrelaterade frågor i ett bredare perspektiv. Trygghetsfrågorna och säkerhetsfrågorna är nära sammanlänkade och stadsledningskontoret vill understryka vikten av att implementering av de båda programmen sker parallellt då de syftar till samma övergripande målsättningar.

Förslaget till säkerhetsprogram är anpassat till regelverk och andra relevanta riktlinjer vilket medför att det till stor del utgår från olika kravställningar som läggs på Sveriges kommuner och som därmed avgränsar och ger inriktning till programmets struktur och innehåll. MSB:s vägledning om kommunernas arbete med styrdokument har konsulterats.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att stadens säkerhetsarbete bedrivs professionellt och systematiskt och att alla verksamheter i staden har god kunskap om roller och ansvar. Därför tydliggörs vad som menas med systematik i ett eget avsnitt samt att ett särskilt avsnitt behandlar ansvarsfördelningen inom staden. Stadsledningskontoret föreslår att nämnder och bolagsstyrelser fortsatt ska utse särskilda säkerhetssamordnare som samordnar säkerhetsarbetet inom respektive verksamhet. Stadsledningskontoret föreslår också en struktur där arbetet presenteras genom fem fokusområden, som dock inte ska ses som separata områden utan tvärtom är starkt sammanlänkade. Exempelvis tar samtliga områden avstamp i de verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyserna

där verksamheterna identifierar vilka risker och sårbarheter som är prioriterade och som kräver särskilda handlings- och kontinuitetsplaner. Arbetet med civilt försvar ska ses som en förlängning och förstärkning av krisberedskapen och både säkerhetsskydd och informationssäkerhet är viktiga områden att utveckla inom ramen för krisberedskapen och civilt förvar. Stadsledningskontoret anser att det olycksförebyggande arbetet i staden genom förslaget stärks och ges ökade förutsättningar att bedrivas på ett systematiskt och strategiskt sätt. Detta avsnitt har därför utvecklats jämfört med det tidigare programmet och lägger mindre vikt vid administrativ detaljstyrning. Stadsledningskontoret ser att arbetet med att förebygga ootillåten påverkan samt hot och våld mot anställda ytterligare behöver utvecklas för att möta nya former av hot och risker, bland annat mot bakgrund av den tekniska utvecklingen och nya former av informationspåverkan i samhället.

Stadsledningskontoret föreslår att programmets giltighetstid sträcker sig så långt som överenskommelsen om kommunernas krisberedskap tillåter, dvs till utgången av år 2023.

Stadsledningskontoret anser att det blir viktigt att ytterligare tydliggöra vissa områden i säkerhetsarbetet genom tillämpningsanvisningar. Tillämpningsanvisningarna föreslås komplettera programmet och ge praktisk vägledning i arbetet. Stadsledningskontoret föreslår att tillämpningsanvisningar fastställs av stadsdirektören. Stadsledningskontoret anser också att det är viktigt att kompetenshöjande insatser genomförs och att stadens alla verksamheter drar lärdomar av inträffade händelser och övar regelbundet för att höja krishanteringsförmågan. Därför kommer en stadsövergripande utbildnings- och övningsplan tas fram som ett komplement till säkerhetsprogrammet. Utbildnings- och övningsplanen fastställs av stadsdirektören i enlighet med nationella riktlinjer.

För att stadens alla verksamheter ska ha en gemensam plattform för säkerhetsarbetet föreslår stadsledningskontoret att kommunfullmäktige antar Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Stockholms stadshus AB anmodas att uppmana samtliga bolagsstyrelser inom koncernen att anta Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023. Tidigare beslutat program För ett tryggare och säkrare Stockholm – Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 (dnr 171-1309/2017) föreslås upphöra att gälla. Kommunstyrelsen uppdras att ta fram kompletterande anvisningar till Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023.

Stadsdirektör

Biträdande stadsdirektör

Bilagor

1. Stockholms stads säkerhetsprogram